

דפוס המדבר
תל אביב

401/6103

401/6103

TEL AVIV-YAFO

11.8.1992

תל אביב-יפו

תל אביב-יפו

י"ב אב

תשנ"ב

חותמת אירוע מיוחדת לכבוד הזוכים הישראלים במדליות אולימפיות

ISRAELI PHILATELIC MONTHLY

תערוכות ת"א בהשתתפות רומניה

תערוכות הבולים הלאומית בתל-אביב, תהיה זו-לאומית שכן הוחלט לקבל את בקשת רומניה ולהזמין להשתתף עם כ-100 מסגרות תצוגה. מנהל התערוכה, יגאל נתנאל מסר שטרם הוחלט סופית על מקומה של התערוכה, אבל, כנראה שהיא תערך בהיכל התרבות בתל-אביב. המועד שנקבע הוא בין ה-21-26 באוגוסט 1993.

תערוכות בין-לאומיות

להלן רשימת תערוכות הבולים הגדולות בחסותה של פי"פ:

- "גנואה '92" - 18-27 בספטמבר 1992, תערוכה תימטית עולמית בגנואה שבאיטליה.
- "פיליטקס '92" - 4-14 בנובמבר 1992 - תערוכה בין-לאומית בספרות בולאית - ניו-יורק, ארה"ב, לרגל שנת קולומבוס.
- "איברורנפיל '92" - 4-12 בדצמבר 1992, תערוכות ספרות בולאית בבואנוס-אייס, ארגנטינה.
- "אירו-אפס '93" - 2-7 במרץ 1993 - אסטרופילטליה, בהשתתפות בין-לאומית. לונדון, אנגליה.
- "פולסקה '93" - 7-16 במאי 1993, תערוכה בין-לאומית, פוזן, פולין.
- "ברזיל '93" - 30 ביולי - 8 באוגוסט 1993, ריו-דה-ז'נירו, ברזיל.

נוער בולאי

בעמותת באר-שבע התקיים טכס סיום פעילות חוג הנוער ע"ש הטייס גידי זכאי ז"ל. א. וון לפן, מזכיר העמותה, מציין שבמסגרת הטכס התקיימה תערוכת בולים של כמה מילדי החוג שטרם הציגו בתערוכות: טלינקר איתן (בן 8) הציג אוסף "מגלי ארקטיקה ואנטארקטיקה". טלינקר אסטרלה (בת 9), שם האוסף: "משפחת החתולים". לביא טל הציג "עולמו של וולט דיסני". חילמינסקי אליק (בן 15) הציג: "חיות היער". בעמותת באר שבע מקווים שכמה מן הילדים ישתתפו בתערוכה הארצית הקרובה, שכן רמתם משביעה רצון בהחלט. בסיום הטכס חולקו לכל המשתתפים פרסים מטעם המועדון וחולצה מתנת השירות הבולאי.

בכינוס פורום ראשי עמותות ב-7 ביולי אושרו הצעות תוכנית עבודה של ההתאחדות, כמחוייב מתקנון ההתאחדות. האישור לתקציב בסך 180 אלף ש"ח מטעם הקרן לעידוד הבולאות, התקבל רק בחודש יוני 1992, כך שההתאחדות נאלצה לפעול מתחילת השנה ללא תקציב מאושר. אישור התקציב היה למעשה אקט פורמלי, אולם החל משנת 1993 יוכל הפורום של ראשי האגודות להשפיע על גיבוש תוכנית עבודה.

עיקרי התוכנית לשנת 1993

ב-1993 תיערך תערוכת בולים לאומית וזאת מתקציב תערוכות הנפרד מהתקציב השוטף. יעשה מאמץ להגדיל היקפו ותפוצתו של העתון הבולאי. תורחב תכולת הספריה ע"י רכישות נוספות. יעשה מאמץ לרכוש 100-150 מסגרות תצוגה, נוחות לתנועה, שיאפשרו קיום תערוכות קטנות, מקומיות. תוגדל הפעילות במשרדי ההתאחדות בתוספת חצי משרה. התקציב הצפוי לשנת 1993 יהיה 190 אלף ש"ח. התקציב למימון תערוכת הבולים הלאומית בת"א, בשנת 1993 יהיה 410 אלף ש"ח.

ישיבת ועד הפועל

ביום ג', 18.8.92 התקיים במשרדי ההתאחדות ברח' פינסקר 2, ת"א, ישיבת הוועד הפועל של ההתאחדות. בסדר היום: דו"ח הנשיאות, תערוכות חו"ל, תערוכות ת"א ושונות.

ברכת התאחדות בולאי ישראל לתערוכת "אקספו '92" בשיקאגו

הירחון הישראלי לבולאות

Israeli Philatelic Monthly • Israel Philatelic Federation

בטאון התאחדות בולאי ישראל

EDITOR: ARIE LYNN

REDACTION:

Dr. A. LEIBU, Dr. SHIMONI Y. TSACHOR

JULY-AUGUST 1992

העורך: אריה לין

המערכת: ד"ר א. ליבו, ד"ר צ. שמעוני, י. צחור

ת.ד. 21224, ת"א מיקוד: 61211, טל. 03-454054

תמוז-אב תשנ"ב

7 - 8

בתוכן

- 2 בהתאחדות
- 3 בטור אחד
- 4 חדשות הבולאות בישראל
- 5 בבולי מועדים - תנ"ך גרמני של בובר
- 6 בול ראשון לבית המשפט
- 7 גן חיות בבוליה
- 8 קונגרס בלי בול
- 9 קופרודוקציה ישראלית פורטוגזית
- 10-12 עוד על סדום המבודדת;
- 13 בולים ברפובליקה הצ'כית
- 14 עגנון במונגוליה
- 15 דינה שור בסידרת בדרנים
- 16-17 100 שנות מקסימפיליה
- 18-19 גויאנה בראש המהדורות הגדולות
- 20 הכל על ברצלונה
- 21 בול הכנסה - בבולאות הממוסדת
- 22 מכאן ומשם
- 23 מעוניינים בחליפין

בטור אחד

חם ולח במקומותינו ואף-על-פי-כן, הביקור במועדוני הבולאים הוא לא רע, בכלל. המשלימים את האספנים שנשרו, הם בודאי האספנים העולים החדשים. אמנם, ביקורי העולים, הם במטרת מימוש יותר מאשר לשם אספנות חדשה, אבל "זה מה יש".

בין הפעולות הגדולות יותר של הקיץ, אפשר להזכיר את המפגש המיוחד של האספנים - המציגים בתחום תולדות הדואר והאיסוף המסורתי, שהתקיים בתל-אביב, בהנחייתו של נשיא ההתאחדות עו"ד אלי וובר.

על אף החום, נמשכת פעולת חיפוש אולם מתאים לתערוכת הבולים הלאומית בתל-אביב ולא נסתיר כאן שיש אמנם קשיים בנדון. ועדת התערוכה קיימה כבר מספר פגישות בעניין התערוכה ואנו מקווים שבקרוב תצא הודעה מוסמכת עם סיכומים.

בקיץ 1992 התקיים גם הקונגרס הציוני הלייב בבנייני האומה בירושלים, וכמקובל צויין בהנפקה בולאית - הפעם צנועה ביותר, בצורת חותמת אירוע בלבד. עובדה זו, כשלעצמה, אין בה כל דופי ואולם הפריטים, שהופצו בסניף הדואר הצנוע בשטח הקונגרס, בהחלט צורמים בהעדר התייחסות מקצועית.

סך הכל מדובר בהטבעת חותמת אירוע על גבי מעטפות רשות הדואר, אבל החליט מי שהחליט, שלא חשוב על אילו מעטפות תוטבע החותמת ובמקום הפיצו באשנב הדואר, מעטפות מעודפי ההנפקות האחרונות, כמו רבנים ורכבת, כשעליהן חותמת האירוע של הקונגרס הציוני וזה לא מכובד.

אריה לין

בולאי תל-אביב

אבלים על מותו הפתאומי
של חברנו

יצחק אופנבך ז"ל
עמותת בולאי תל-אביב

בספטמבר - 4 הנפקות

מלך ספרד, חואן קרלוס מתבונן בשי הבולאי שהגיש לו נשיא מדינת ישראל, חיים הרצוג בביקורו בספרד. השי גיליונית זיכרון לציון 500 שנה לגירוש יהודי ספרד.

- 1 כרטיס ברכבת נוסעים, שעון קיר שהיה בשימוש בתחנת הרכבת, קרונות נוסעים, פעמון שהיה בשימוש, קטר קיטור (מסוף המאה ה-19), וכו'.
 - 2 קטע מלוח זמני הרכבות, כרטיס רכבת, קרון נוסעים מחדש, קטר דיזל חדש.
 - 3 מסילות בתחנת בר-גיוורא, התחנה ביפו, רציף בלוד, התחנה בירושלים, קרונות.
 - 5 נהג בקטר, עובד תחזוקה וקטר האחרון שהוצא מן השירות.
 - 6 קטר "בלדווין" וקטר חדש.
 - 7 היסטעפות מסילות בלוד, איתות בתחנת תל-אב, מפת המסילות וקטר.
 - 8 מערכת שילוב מסילות, תמרור "צלב אנדריוס" וקטר מראשוני הקטרים.
- אכן מוגזם קצת בסדת בולים אחת.

הפריט הרביעי הוא גיליון חריג של בולי חיות, המורכב משלוש שורות בנות 4 בולים - 12 בולים בני 0.5 ש"ח. ארבעת הבולים (החיות) מופיעים בכל שורה במקום אחר, כך שנוצרה וריאציה מעניינת של צמדים, הגיליון בן 12 בולים יעלה 6 ש"ח.

סדרת הגלויות אינה בהכרח חלק מפריטי ההנפקה, אבל גם ללא גלויות המירב הגענו ל-14.65 ש"ח בול אחד.

ב-7 בספטמבר השנה צפויה מנה מכובדת של בולי דואר ישראליים ודברי-דואר, בסך הכל במחיר של 22,56 ש"ח.

מזוהר בשלושה בולי מועדים לשמחה, שהקדשו הפעם למלאת 100 שנים לבית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי בירושלים; בול בית המשפט העליון, שהשנה ייחנך בניינו החדש; גליונות זיכרון למלאת 100 שנה לקו הרכבת יפו-ירושלים, כהמשך לסידרת הבולים שכבר הופיעה בנושא זה בימי השנה; סידרת בולי חיות בגני חיות וגיליון חריג מבולים אלה.

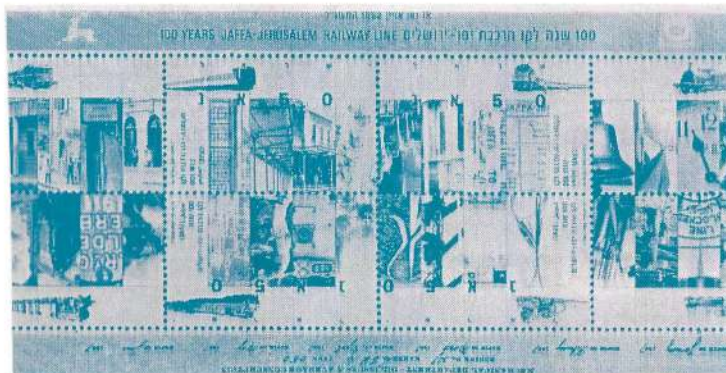
נוסף למנת הבולים תופיע גם סידרת גלויות מירב (גלויות "מקסימוס") עם בולי החיות. תופענה 4 גלויות כאלו ומחיר הסידרה הוא 8 ש"ח. בולי מועדים עם תמונות מתוך בית הספרים הלאומי, כמו דף מספר "משל הקדמוני", דפוס ברישא, 1491; דף ממחזור כתבי-יד מאיטליה מהמאה ה-15; דף מספר מרטין בובר, הכנה לתרגום התנ"ך. בולים אלה יהיו בערכים של 0.85 ש"ח; 1 ש"ח ו-1.2 ש"ח. הם עוצבו על-ידי דרור בן-דב.

בול בית המשפט העליון מבוסס על מרכיבים אדריכליים המרכיבים את הבנין לפי עיצובו של **דוד בן הדור**, בערך נקוב של 3.6 ש"ח.

גליונית הזיכרון עם 4 בולי רכבות בערכים של 0.5 ש"ח תעלה 2 ש"ח. הגליונית עוצבה בידי אד ואן אויין מקצרין.

זהו מבד לא קטן ויש להעזר בהסברים לפי המיספור כדלהלן (ראה תרשים):

1	2	3	4
8	7	9	5

בבולי מועדים - תנ"ך גרמני של בובר

של מרטין בובר לשפה הגרמנית. כידוע, מרטין בובר עסק הרבה ברעיון תירגומו החדש של התנ"ך לגרמנית, כבר לפני מלחמת העולם הראשונה, אך מימושו התעכב עד לסיימה.

מרטין בובר, הפילוסוף והסופר ואף מנהיג ציוני, החל עוד ב-1923 במלאכת תירגומו של התנ"ך, יחד עם פרנץ רוזנצווייג, שבהתחלה חשבו על עיבוד חדש לתירגומו הגרמני של מרטין לותר, אבל, אחרי עבודת יום אחד, הוברר להם שמפעלו

הראשון שהגה את הרעיון בדבר סיפריה לאומית לעם ישראל, היה רב יהושע השל לוין מוולוז'ין, שקרא "לכוון בית ספרים אשר יעמוד לנס, לאסוף שמה כל ספרי עמנו, אחת מהן לא נעדרה". זה היה בתרל"ב.

כעשרים שנה אחרי זה יסדו חברי לשכת "בני ברית" בירושלים את "בית ספרים מדרש אברבנל". (תרנ"ב). הם ביקשו להקים "בית ספרים מרכזי לספרות ישראל ולכל המתיחסים לה בשפות אחרות, למען היה יהיה לקניין לאומי גדול שכל בית ישראל שותפים לו". סיפריה לאומית, לפי עצם מהותה, היא מפעל של עם היושב בארץ אחת, מדבר בשפה אחת ויש לו מדינה וממשלה המופקדים על טיפוח החינוך והתרבות ותנאים אלה לא נתקיימו לפני מאה שנה.

השנה, במלאות מאה לייסודו של בית הספרים הלאומי, יונצח המפעל בבולי דואר עם תעתיקים מגיזי הסיפריה.

יפיעו שלושה בולים שימששו גם בבולי "מועדים לשימחה" תשנ"ג. בול אחד בערך נקוב של 0.85 ש"ח מוקדש למשל הקדמוני, דפוס ברישא 1491, משל הקדמוני הוא אוסף סיפורים משעשעים בפרוזה מחדשת (מקמות) שניכתבו ב-1281 בעיר גואד אל חג'ארה שבקסטיליה, בספרד. היצירה היא של יצחק בן שלמה אבן סהולה, פילוסוף, מקובל ורופא שחי בספרד במחצית השנייה של המאה ה-13.

בבול אחר, בן 1- ש"ח, הועתק מחזור כתב יד מאיטליה מן המאה ה-ט"ו. ובו תפילות חול, שבת, פסח, שבועות, ט' באב ותעניות. הוא נכתב על קלף במאה ה-15, בידי ליאון (יהודה) ב"ר יהושע מן האדומים מצסינה, שבצפון איטליה. (במחזור 319 דפים).

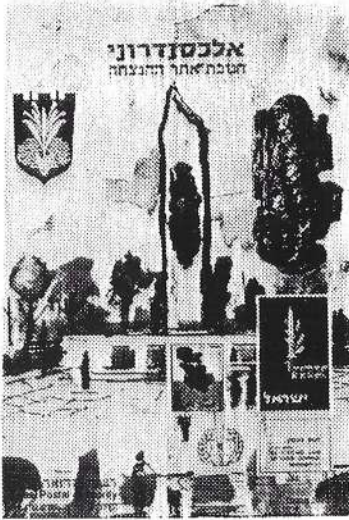
הבול השלישי, בן 1.20 ש"ח מוקדש לתירגום התנך

של לותר אינו תואם את כוונתם והם עשו תירגום חדש. המטרה היתה להביא בפני הקורא הגרמני, יהודי ונוצרי כאחד, את הטקסט המיקראי ולשמור על רוח הלשון העברית. ב-1925 הופיע ספר "בראשית" ועד למותו של פרנץ רוזנצווייג, בדצמבר 1929, הופיעו כל חמשת חומשי תורה, יהושע, שופטים, ספרי שמואל ומלאכים, וכן ספר ישעיהו, שבו מצוייה הערה "כשרוזנצווייג נפטר, הגיע התירגום המשותף עד פרק כ"ג". בובר המשיך את עבודת התירגום לבדו, גם אחרי עליית הנאצים לשלטון ועד 1937 יצא התירגום לאור בהוצאת "שוקן" בברלין. ב-1938 עלה בובר לארץ-ישראל ובאותה שנה הספיק להשלים את סיפרי הנבאים, תהילים ומשלי. ב-1958 תירגם את ספר איוב והוא אז בן 80. המלאכה נשלמה בשנת 1961, מאז 1962 יצאו לאור למעלה מתריסר מהדורות.

כתב היד המצולם בבול הוא טיוטת התירגום לספר "ויקרא, כ"ה / י-י"ג".

בול ראשון לבית המשפט

הופיעו דפי אלבום ישראל

בהוצאת כירכית "אל הבול" הופיעו זה עתה דפי תוספת לאלבום ישראל לשנת תשנ"ב. השנה, מודיעים לנו מן ההוצאה, הופיעה תוספת בת 9 דפים במקום 6 שמופיעה בשנה רגילה. בולי שנת 91/92 שהדפים מתייחסים אליהם, רבים מהרגיל ולכן הודפסו יותר דפים שכמובן מחייבים תשלום גבוה יותר. התוספת לאלבום "דפי קריסטל" 91/92 - עולה 36 ש"ח;

כריכה לאלבום ישראל עם קופסה - 40 ש"ח;
אלבום ל-96 מעטפות - 20 ש"ח;
אלבום ל-192 מעטפות - 35 ש"ח;
אלבום בולים - סדרן 24 דף - 40 ש"ח.

דפי אלבום ישראל כוללים את כל הבולים שהופיעו עד יום העצמאות 1992. כל בול צולם ומכוסה בכיס שקוף המגן על הבול ומונע בין השאר חלודה.

חברת "אל הבול" הכריזה על מבצע מיוחד ועל כל קניה מעל 120 ש"ח, יצורף שי אלבום תמונות.

למי שלא מצוי נזכיר שבית המשפט העליון הוא ערכאת השיפוט הגבוהה במדינה. הלכותיו מחייבות את בתי המשפט הנמוכים יותר וכל אדם ורשות במדינה. בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק מוסמך לבחון את חוקיות פעולותיהם והחלטותיהם של רשויות המדינה, הרשויות המקומיות, מוסדות שלטון וכו', לרבות בתי דין דתיים. הוא פתוח גם לערעורים של תושבי יהודה, שומרון ועזה נגד רשויות השלטון.

דף מזכרת אלכסנדרוני

עם חנוכת אנדרטת הנצחה ללוחמי אלכסנדרוני, הנפיקה עיריית נתניה בשיתוף רשות הדואר, דף מזכרת מיוחד במהדורה מוגבלת של 1000 יחידות בשתי הדפסות. הדף מודפס בהידור רב ומוחתם בחותמת אירוע של רשות הדואר. למעשה קיימים 3 סוגי דפים, שכן בשני הדפים הראשונים הודפס הסמל בצבע כתום ואילו על כמות קטנה של כ-300 דפים היתה הדפסה בזהב.

בולאי באר שבע

אבלים על מות

ד"ר אלכסנדר פרידמן ז"ל

מוותיקי מועדון באר-שבע

גן חיות בבולים

הפיל שנבחר לבול חי ב"ספארי" של רמת גן. גם השימפנזה שבבול היא מאותו הגן... (המרכז הזואולוגי תל אביב-רמת גן). זהו הגן הגדול ביותר בישראל. כ-1000 דונם שטח עם כ-1500 בעלי חיים.

גן החיות של ירושלים מיוצג על-ידי אריה אסיאתי ונמר פרסי. אריה זה ניכר ברעמתו המשתרעת עד לשיפולי הבטן. על-פי רוב הנקבות ון העוסקות במלאכת הציד. האריות אוכלים, מי שזה מעניין אותן, לא יותר מ-25 ק"ג בשר בארוחה אחת ואחר-כך הם במנוחה. האריה האסיאתי נמצא כל הזמן בסכנת הכחדה ולא נותרו ממנו אלא מאות בלבד. הנמר הפרסי שמופיע בבול הרביעי שונה מתת המין המצוי בארץ. הוא פעיל בעיקר בלילה.

לגן חיות יש כידוע, מטרות שונות - לעתים שמירה על בעלי-חיים, בילוי וחינוך ועד כדי הצלת בעלי-חיים הנמצאים בסכנת הכחדה והחזרתם אל הטבע.

השנה ייכנסו חיות הגנים שלנו אל האלבום ויספרו על עצמן בדרך זו, למי שירצה להכיר את עולמן הקסום של החיות.

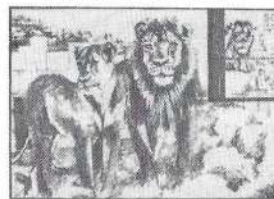
הידעתם, למשל, שהפיל ההודי שהופיע בבולים החדשים יכול להגיע למשקל של כ-4.5 טון, שהוא שונה כ-150 ליטר מים ואוכל ביום כ-200 ק"ג ירקות?

המדובר בפיל הודי, כמוהו משמשים עדיין כבהמות עבודה באסיה. הם חכמים ומסוגלים ללמוד כ-100 פקודות שונות.

מטפס ושוחה ואורב לטרפו על-פי רוב על עץ גבוה, שכן הוא מבקש להתרחק משותפים לארוחה.

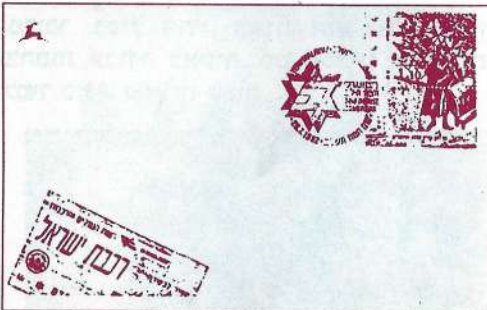
סדרת גלזיות מירב

מעוניין במעטפות מבוילות בבולים ללא ערך בהרכבים שונים, החל משניים ויותר בולים בשילוב עם אחרים.
ד"ר יוסף ואלך, ת.ד. 1414, רחובות 461010.

קונגרס בלי בול

המעטפות שדואר ישראל הפיץ וזאת משום שהבולים שהוחתמו בחותמת האירוע המיוחדת

הוצמדו למעטפות מיקריות ללא כל קשר לקונגרס. כך, למשל, אפשר היה לראות מעטפות רשמיות של רשות הדואר עם חותמת המיוחדת של הקונגרס אך ציור המעטפות מתייחס לרכבת ישראל, רבנים וכד'...

מאז 1951 מתקיימים הקונגרסים הציוניים בירושלים ועד כה נערכו בארץ עשרה קונגרסים. 22 קונגרסים התקיימו בחו"ל, מהם 14 בשווייץ, 1 באנגליה, 1 בהולנד, 1 בגרמניה, 2 באוסטריה ו-3 בצ'כיה.

יותר ממחצית הקונגרסים הציוניים בחו"ל צוינו שם בחותמות דואר מיוחדות ואלו שנערכו בארץ צוינו כולם בחותמות אירוע ואחדים גם בבולי דואר. (הרצל, שרת ומיני סמלים).

הקונגרס ה-32 שנערך עתה בירושלים צוין בחותמת אירוע בלבד, שנוצלה לכמה מזכרות אך בל דואר לא הונפק. הקונגרסים הציוניים מתקיימים אך פעם בכמה שנים ואפשר היה לצפות שאכן כולם יצוינו בבולי דואר, אפילו כמסורת. ציונות ו"יודאיקה" הם עדיין נושאים מקובלים בקרב האספנים ואין סיבה לדחות מאורע כמו הקונגרס הציוני.

מטעם הקונגרס הופיע דף מזכרת חגיגי, המשחזר כמה מבולי קק"ל, בול הרצל הראשון וחותמת אירוע האחרונה.

מטעם הקק"ל הופיעו מעטפות זיכרון נאות למדי, חתומות משני הצדדים בתוספת בול קק"ל המיוחד שהוצא לכבוד הקונגרס. מפעל הבולים של הקרן הקיימת לישראל הפיץ מספר פריטים בולאיים שהוקדשו באחרונה למלאות 90 לקק"ל. הפחות מרשים במזכרות הקונגרס היו דווקא

קופרודוקציה ישראלית-פורטוגזית - בספק

העיטור הגבוה ביותר בפורטוגל. גם ערים שונות בארצות הברית העניקו למשפחת ד"ר סוסה מנדס אותות כבוד שלאחר המוות. גם הקונגרס האמריקני וכנסת ישראל העבירו אשתקד החלטה הקוראת לממשלת פורטוגל לכבד את ד"ר מנדס במולדתו.

בארצות הברית נוצר אף ועד הנצחה בינלאומי שמטרתו להנציח את שמו של ד"ר מנדס ובראש הוועד עומד בנו של ד"ר מנדס - ג'ון פול אברנצ'ס. פעיל נאמן בוועד הוא בנו של הניצול היהודי, מרצה להיסטוריה באוניברסיטה בארה"ב, ד"ר סטיבן קארול, והוא שהציע לשלוש מדינות

עד כה לא היתה לדואר ישראל קופרודוקציה בולאית עם מדינה ידידותית, אף כי הדבר באופנה. (ארה"ב - ברית המועצות לשעבר; ארה"ב - מרוקו איטליה, פורטוגל, ספרד ועוד).

יתכן מאוד שתופעה כזאת צפויה גם אצלנו, לפחות יש הצעה ברוח כזו, אם כי בשרות הבולאי לא נותנים תקוות לבול המוצע וזאת משום ריבוי הצעות לבולי דיוקן.

המציע הוא ד"ר סטיבן קארול מארה"ב, בן של ניצול שואה, שבזכות דיפלומט פורטוגלי היגר בשנת 1940 מצרפת לארצות הברית ובדרך זו הציל את משפחתו.

להנפיק בצורת קופרודוקציה 3 בולים בציור זהה, פרי עיצובו של ד"ר קארול, שעל-פי התכנית צריכים להופיע בשנת 1993, במלאות 40 שנה למותו של ד"ר מנדס. הכוונה שבשלוש המדינות יופיע בול דיוקן זהה.

בשלב זה אין הסכמה כללית למבצע בישראל ובפורטוגל ויש ספק אם בארצות הברית הדבר יתאפשר, שכן ד"ר מנדס לא היה מעולם אזרח אמריקני ושם יש בענין זה קשיים.

צילומי הבולים שהוצעו ע"י ד"ר סטיבן קארול פורסמו זה עתה בכתב העת האנגלי "יודאיקה קולקטור" ואין ספק שהרעיון ראוי לתמיכה ציבורית. הבולים שד"ר קארול מציע מראים את דיוקנו של ד"ר סוסה מנדס, חתימתו עם חותם הקונסוליה מתוך הדרכונים, שמו ושם המדינה המנפיקה את הכול וכן כתובת בכל בול בעברית, אנגלית ופורטוגזית, בנוסף "חתימתו הצילה אלפים".

המדובר בבול דיוקן לדיפלומט פורטוגזי בבורדו שבצרפת, במלחמת העולם השנייה, ד"ר אריסטידס דה סוסה מנדס, שנחשב ללא ספק כחסיד אומות העולם, אולי השני אחרי ראול ואלנברג השוודי, אף על פי ששמו לא זכה לפרסום כמו ואלנברג.

ד"ר אריסטידס דה סוסה מנדס שילם ביוקר על מעשיו ההומניים במלחמת העולם השנייה, כי שלטונות פורטוגל, כשנודע להם שד"ר מנדס העניק כ-30,000 אלף ויזות לנרדפי הנאצים בצרפת, בעיקר כנראה יהודים, היגלוהו מן השרות הדיפלומטי והוא מת בנכר ובחוסר אמצעים, בשנת 1954.

בארצות הברית יושב בנו של ד"ר אריסטידס מנדס והוא עושה עתה מאמצים גדולים לטיהור שמו והנצחת זכרו של אביו המנוח. נשיא פורטוגל, מריו סוארס, בביקורו בארצות הברית, העניק למנוח את "מדליית החופש" -

מאת איתמר קרפובסקי

באמצע). מכאן ששלטונות הדואר הצבאי כלל לא "שכחו" את סדום, ודאגו לעניינה בשלב מוקדם יחסית.

לפני איגרת צבאית שנשלחה באווירון מסדום והגיעה לתל-אביב ביום 7 ביולי 1948. מאחור ישנה כתובת השולח: י. אקשטיין, סדום. דואר מס' 192, בסיס מס' 1, כ.ב.א. מהכתובת למדים שמספר הדואר 192 כבר היה ידוע לתושבי סדום לפני ה-7 ביולי ושדואר צבאי זה היה קשור עם בסיס מס' 1 או בסיס א' (כפי שמצוי באוספו של י. רימון).

בפני המכתב אנו רואים במרכז למעלה חותמת סגולה של כ.ב.א. 192, ובשני הצדדים למטה, שתי חותמות שחורות של כ.ב.א. - 216 אישור בכתב יד. בצד ימין למעלה חותמת הגעה של תל אביב, 7 ביולי.

ד"ר ב. הורוביץ, במאמרו על דואר צבאי כ.ב.א. כתב שדואר צבאי מס' 216 היה קשור עם משרד 5 (ירושלים איזור ים המלח).

מכאן כמה מסקנות: ראשית כ.ב.א. - 192 לא החליף את 216, אלא שניהם פעלו במקביל ונתנו שרות לאיזור סדום. כ.ב.א. - 192 ממוקם בירושלים, וכנראה סיפק שרותים לוגיסטיים מסוימים לאיזור סדום, וכנראה נוצל או שימש גם להעברת דואר. הדבר התאפשר מאחר שבירושלים היה באותה עת בשימוש שדה התעופה המאולתר "מרום", וחלק מהטיסות לסדום נחתו שם בדרכם לשפלה או ממנה. לפיכך גם מכתבו הנ"ל של י. אקשטיין, וגם המכתב שהזכיר צבי אלכסנדר, הם מכתבים שבדרכם מסדום עברו דרך ירושלים ושם טופלו באמצעות כ.ב.א. - 216, לפני שהגיעו לתל-אביב.

גם המכתב האחר שמזכיר אלכסנדר הוא כזה. לפי דעתו המכתב לא הוטס פעמיים, אלא רק פעם אחת - מסדום לירושלים. אם המכתב היה מוטס קודם לת"א ומשם חזרה לירושלים, היינו חייבים למצוא עליו איזו שהיא חותמת הגעה או מעבר של בסיס א'. מובא בזה חלקו העליון של הטופס הצבאי מס' - 1603, המתייחס ל"תעודת דרך" של "שק דואר", אשר נשלח באמצעות הדואר הצבאי. החותמת המלבנית הסגולה בצד ימין מראה בברור שהחומר נשלח ב-30 באוקטובר 1948, באמצעות משרד הדואר הצבאי

בהמשך למאמר המעניין על סדום הנצורה מאת צבי אלכסנדר, בחוברת ינואר 1992, ברצוני להשלים ולתקן מספר דברים בנושא.

בראשית המאמר נאמר, שמשום מה סדום המנותקת מיתר הארץ נשכחה מבחינה אדמיניסטרטיבית עד בערך מחצית חודש יולי, כשבאופן זמני היא משתמשת בשרותי כ.ב.א. מספר 216, ורק אז היא מקבלת את מספר הדואר הספציפי של סדום - 192 כ.ב.א., שמחליף את כ.ב.א. 216.

מוצג כאן מסמך אוטנטי של טופס צבאי רשמי מס' 1604, שהוצא על-ידי "שרותי הדואר הצבאי", והעוסק בנושא "מספרי היחידות הצבאיות, תוספות ושינויים". תאריך כתובת המסמך הוא 10 ביוני 1948.

במסמך כתוב שליחידה הצבאית המוצבת בסדום ניתן מספר כ.ב.א. 192, וכדי להסיר כל ספק, מוטבעת החותמת המקורית בצבע שחור, כדוגמא בטור המתאים. כמו כן נכתב בהמשך שהקשר לסדום יהיה "קשר אויר ישיר". על המסמך חתם מר אריה לוביץ', שהיה בתפקיד של "רשם אפסנאי כללי". בצד שמאל למטה אנו מבחינים בחותמת מלבנית בצבע סגול של שרותי הדואר הצבאי מיום 11 ביוני 1948, המאשרת את הדבר, כשהטופס לאחר אישור המטה נשלח למטכ"ל אגף כוח אדם (בכתב יד למעלה

1603 ז.צ. 1603

שרות דאר צבאי

תעודת דרך

0/20

20.10.48

מל

נשלח ע"י

נשלח בשעה

נחבל בשעה

דואר צבאי

30 אוקט 1948

סדום

משרד השולח

מספר השקים	אל	מ
דאר מכתבים		

יש כאן מכתב של העברה אווירית ויבשתית.

אם היתה הזנחה בסידורי הדואר לסדום הנצורה, היא קשורה לצד האזרחי - אותו דואר שנשלח לסדום מהעורף.

כפי שראינו, כבר ב-10 ביוני הסדירו שלטונות

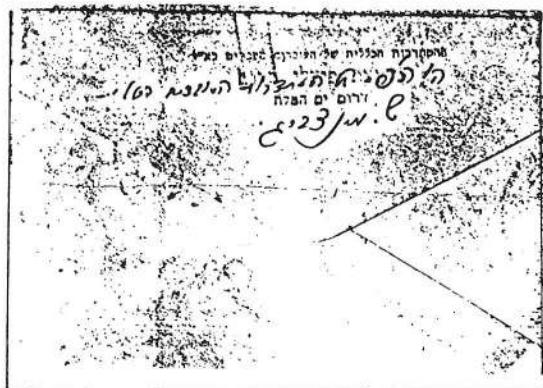
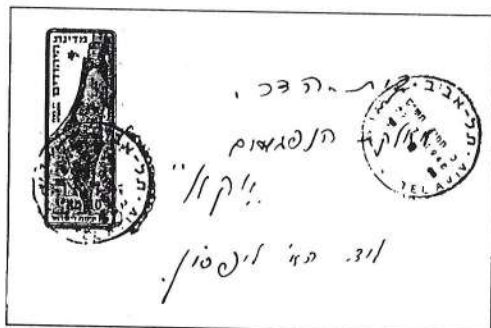
בסדום. כתובת המשלוח היא לבסיס א ונאמר בפרש שהמשלוח נשלח באמצעות "חיל האוויר". בצד שמאל מבחינים בחותמת קבלה של בסיס א מ-27 באוקטובר 1948. צורת הספרות של כ.ב.א - 192 זהה לחלוטין לזו המופיעה במסמך מס' 1.

פריט נוסף מעניין הוא מכתב שנשלח מסדום הנצורה, דרך ירושלים והגיע לתל-אביב בסוף יולי.

מאות העובדים שעבדו במפעל האשלג שבדרום ים-המלח היו מאורגנים מבחינה מקצועית במסגרת "ההסתדרות הכללית של העובדים העבריים בא"י". הגוף המקומי שניהל את ענייניהם בפועל היה "מועצת פועלי סדום". המכתב הנדון נשלח על-ידי מר ש. מינצברג, שהיה חבר הוועד הפועל של מועצת פועלי סדום, אל מחלקת הנפגעים של צ.ה.ל, שהיתה שייכת לאגף כוח אדם א.כ.א ושהיתה ממוקמת באותו הזמן במשרדי "בית הדר" בתל-אביב.

מאחור, בנוסף לשם השולח, מבחינים בהטבעה של חותמת גומי בצבע אדום עם הכתובת "מועצת פועלי סדום - דרום ים המלח". בחזית, מלבד כתובת הנמען, מודבק בול ירושלים של 10 מיל, חתום בחותמת תלת-לשונית, תל-אביב מ-27 ביולי 1948.

המכתב מתאים ומאשר את אשר נכתב קודם. הוא יצא את סדום בדרך האוויר לירושלים, שם בוייל בבול הירושלמי, והמשיך הלאה באמצעות שליח לתל-אביב, שם נזרק באחת מתיבות הדואר, ונשלח ליעדו בדואר אזרחי רגיל. למעשה,

45
X-52

טח שדותי הדואר הצבאי
32/54
9 יולי 1948

פנהל הדואר הכללי

הנדון: שרות דאר סדום

1. הנני מזכיר להודיעך ששרות הדואר הצבאי הפעיל
שרות דאר על סכתבים רגילים ודברי דפוס על
מושבי סדום.

2. תחית אגיד תודת לך אם תוציא הוראות לסלחך/י
הדואר האזרחי ולעקבך את הדאר חסיועד לסדום
למשרדי הדואר הצבאי.

ראש שדותי הדואר הצבאי

י.ס/8

צה"ל את פתיחת הדואר הצבאי בסדום והטסת
הדואר כדואר אויר. אולם, משום מה, כנראה לא
הודיעו על כך מיד לשלטונות האזרחיים. רק ב-9
ביולי 1948, כלומר אחרי חודש לפעולת הדואר
הצבאי, מצאו לנכון להודיע על כך גם לשרותי
הדואר האזרחי. צילום 6 מראה מכתב צבאי
רשמי מתאריך זה, כשהכותב הוא ראש "שרותי
הדואר הצבאי", ובו הוא פונה אל "מנהל הדואר
הכללי" (האזרחי) ומבשר לו לראשונה: "שרות
הדואר הצבאי הפעיל שרות דואר של מכתבים
רגילים ודברי דפוס עם תושבי סדום". ושנית, הוא
מבקש ממנו שיוציא הוראות למשרדי הדואר
האזרחי, להעביר את דברי הדואר המיועדים
לסדום, למשרדי הדואר הצבאי.

מה שקרה עד לתאריך הנ"ל, שכל מכתב אזרחי
שנשלח בדואר הרגיל לפי הכתובת של סדום לא
הגיע ליעדו, אלא הוחזר לשולח בטענה של "חוסר
שרות".

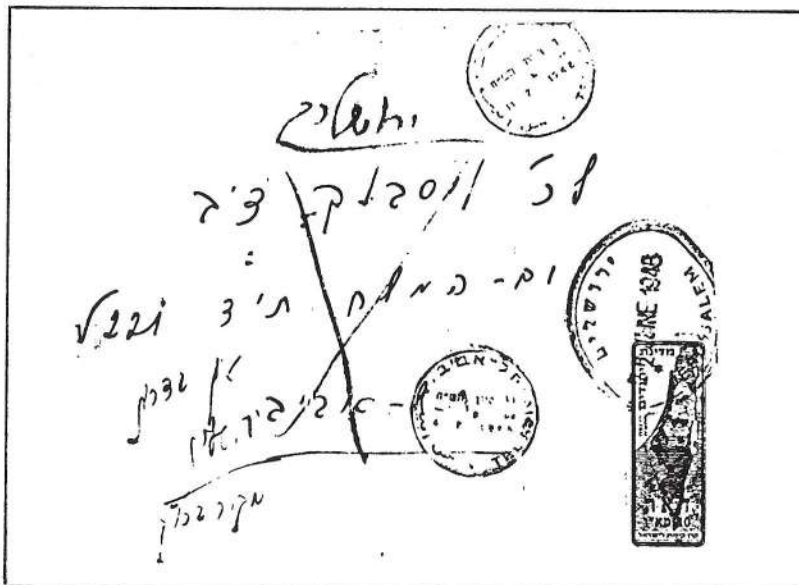
הצבאי לסדום, ולפיכך באין שרות דואר אזרחי
החזירו אותו ב-11 ביולי לשולח בירושלים, כשהם
מוחקים את הכתובת בדיו אדומה, וכותבים
למעלה את המלה "ירושלים"

דרך אגב, זו גם אחת הדוגמאות הבודדות של
מעטפה עם חותמת ה"ביצה" וגם חותמת arrival,
מאחר שמכתבים רשומים מהדואר המרכזי
בירושלים, הוחתמו רק בחותמת מסוג עגול.

* סימוכין: צ. אלכסנדר HLPH
ד"ר ב. הורוביץ HLPH

צילום נוסף מראה דוגמא מעניינת לכך. המכתב
נשלח מירושלים לסדום ביום 22 ביוני, לפי
הכתובת: ד"ר ויסבוק, ים-המלח, ת.ד. 221
תל-אביב; זו היתה הכתובת האזרחית באותה
עת למשלוח דברי דואר לסדום. המכתב בויל
בירושלים והוחתם בדואר המרכזי בחותמת
ה"ביצה" ביומה הראשון - 22 ביוני !

פקיד הדואר בירושלים לא היה עדיין מודע לשרות
הדואר הצבאי לסדום, ולכן במקום להעביר
לדואר הצבאי, העביר אותו כמכתב רגיל
לתל-אביב. הוא הגיע לתל-אביב בערך ב-4 ביולי
(ראה חותמת קבלה מת"א בתחתית המכתב),
אולם גם כאן עדיין לא ידעו כנראה על השרות

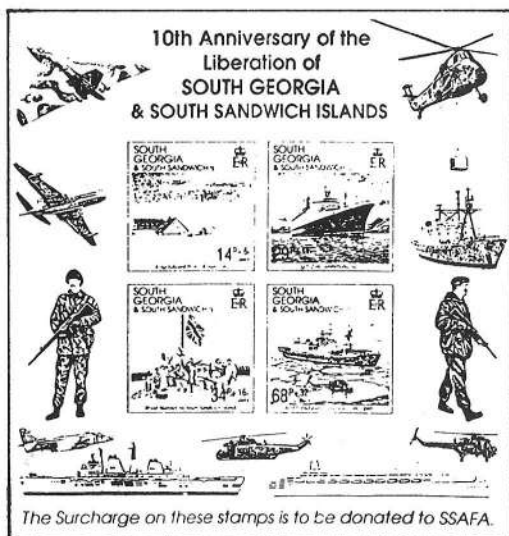
בכל אופן, הצ'צ'נים מתכוונים ברצינות ובבוליים מופיע השם בכתב רוסי "צ'צ'נסקיה רספובליקה, דואר, 1992". ח'ר'ן ל"ד"ר מ. גמר.

דואר ליוגוסלביה

דואר ישראל מודיע שנכח החרם האווירי שהוטל על טיסות לבלגרד בידי האו"ם, אין אפשרות להטיס את משלוחי הדואר והחבילות לבלגרד ולכל איזור סרביה. משלוחי דואר וחבילות אוויר לקרואטיה ולסלובניה משוגרים בטיסות לזגרב ולכן ניתן להמשיך לשלוח דואר ליעדים אלה. אולם לנוכח חוסר היציבות בכל יוגוסלביה, עלולים להיגרם עיכובים במסירת הדואר, גם ביעדים אלה. הסכם דואר מהיר קיים רק עם יוגוסלביה ולא עם קרואטיה ולכן לא ניתן להעביר דואר מהיר.

בולים למען הצבא

עשור לשחרור איי דרום ג'ורג'יה ואיי סנדוויץ', צוין זה עתה בגליונות זיכרון מיוחדת של הדואר שם. הגליונות ובה ארבעה בולים מיליטריסטיים, הוקדשה לצבא: לחיל הים, האוויר והיבשה. בבולים שבגליונות ערך כספי מוסף, שהוקדש לאגודה למען החייל. הבולים שהופיעו בנפרד מן הגליונות הם באותם הערכים, אך ללא הערך המוסף שמסתכם ב-25 פני בריטים. התמונה בגליונות זו אלה הצוירים המיליטריסטיים שהיו מתאימים בוודאי למעצמה צבאית כלשהי...

בולים ברפובליקה הצ'צ'נית

על צ'צ'נסקיה רספובליקה, ספק אם שמעתם. אך זו צ'צ'ין-אינגושי, הרפובליקה הסובייטית לשעבר בדרום מזרח החלק האירופי של רוסיה המבקשת ואף הכריזה על עצמאות וניתוק מרוסיה.

מוסקבה לא קיבלה את דרישותיה של צ'צ'ין, אך זו הכריזה על עצמאות וכבר הנפיקה בולי עצמאות מיוחדים.

ד"ר משה גמר מאוניברסיטת תל-אביב, המציא לנו דוגמת הבולים החדשים של הרפובליקה החדשה, שב-25 במאי 1992 הפיצה את בוליה הראשונים.

סדרת העצמאות כוללת 5 בולים, בהם סמל המדינה (זאב) ודגל המדינה; בית הנשיאות בבירה בשם גרוזני, השיח מנצור, מנהיגה של תנועת ההתנגדות הראשונה לרוסים (1785-1794) ומי שקרא לעמי קווקז להתאחד נגד הכובשים מן הצפון (הוא נחשב לגיבור לאומי); האימם שחמול שהנהיג את עמי קווקז בתנועת התנגדות בשנים 1834-1859 ואף כי אינו צ'צ'ני הוא נחשב לגיבור לאומי בקרב כל עמי קווקז.

בבול החמישי דיוקן הגנרל גוראד דודאייב נשיאה הנכחי של הרפובליקה הצ'צ'נית, האיש שהכריז על עצמאות הרפובליקה. דודאייב הוא טייס סובייטי לשעבר, והיה מפקד דיוויזיית מפציצים גרעיניים סובייטית שבסיסה היה ברפובליקות הבלטיות.

כאמור, מוסקבה לא הכירה ברפובליקה הקטנה בת כמיליון תושבים בשטח של כ-20 אלף קמ"ר וכן איגוד הדואר העולמי, כך שבשלב זה אלה בולים מקומיים בלבד וכנראה שליחת מכתב מבול בבולים אלה לחו"ל מחייבת מעבר של מרכז המיון במוסקבה ואם כך, חובה להוסיף בולי רוסיה.

תרזה ועגנון במונגוליה

לגבי האספן לא משנה אם הנושא המבוקש מופיע בבול כנושא מרכזי או משני - העיקר שהעניין הרצוי אכן נמצא בבול.

זה הוא הפרט האחרון של מונגוליה שאמנם הוקדש במקורו לאחות תרזה, הנזירה היוגוסלבית, ילידת אלבניה, תוך דגש על זכייתה בפרס נובל לשלום ב-1979, אך בשולי הגיליון שמות בעלי פרס נובל משנים שונות ביניהם מספר יהודים, כמו: אלברט איינשטיין, רוברטו הופשטטר, לב לנדאו (מדען סובייטי), אייזיק איזידור רבי (פיזיקאי אמריקני), גבריאל ליפמן

(פיזיקאי צרפתי) ושיי עגנון, הסופר הישראלי שקיבל את פרס נובל לספרות יחד עם הסופרת השוודית נלי זקס.

בעלי פרס נובל האחרים, שהוזכרו בגיליונות המיוחדת של מונגוליה הם: צירציל, אלבר קאמי, אלברט שווייצר, רודיארד קיפלינג, הרמן הסה (סופר גרמני), דאג המרשלד, איזאק סאטו, רבינדרנט טאגורי, מקס פלג, ברטרנד ראסל ואנדריי סאכארוב.

כאמור, הבול הוקדש לאחות תרזה, כשהיא מטפלת בילדי כלכותה שבהודו. תרזה היתה זמן-מה במנזר באירלנד וב-1928 יצאה כמסיונרית ומורה להודו. ב-1963 צויינה על-ידי ממשלת הודו בפרס "לוטוס", על פעולותיה למען עניים. האפיפיור פאולוס ה-6 בביקורו בהודו ב-1964 כיבד אותה בלימוזינת השרד שלו וב-1971, העניק לה פרס השלום על-שם האפיפיור יוחנן ה-23.

גיליונות אחרת של מונגוליה הוקדשה לאפיפיור פאולוס השני.

ואלנברג בהונגריה

הדיפלומט השוודי הנודע, ראול ואלנברג, שהציל אלפי יהודים הונגרים ע"י מתן אשרות כניסה לשוודיה וחסות השגרירות ליהודים נרדפי הנאצים במלחמת העולם השנייה, צויין זה עתה בבול דואר חדש של הונגריה.

לפני מספר שנים הופיע בישראל בול דואר לזכרו של ראול ואלנברג, אחר כך הופיע בול בשוודיה ועתה בהונגריה. דואר הונגריה הנפיק בול דיוקן של ואלנברג, עם ציון שנת לידתו - 1912, כשלצד התאריך מופיע תאריך מותו הבלתי-ידוע..19.

ואלנברג הגיע להונגריה בשנת 1944, חודשים אחדים אחרי פלישת הגרמנים וכיבוש הונגריה.

ואלנברג נשלח להונגריה כמחווה הומניטרית ע"י ממשלת שוודיה ופעילותו והקמת "הבית השוודי" כבית מחסה ליהודים, זכורים לו לטובה והוא נחשב לגדול חסידי העולם בהיבט היהודי.

ב-17 בינואר 1945 שיחררו צבאות בריה"מ את הונגריה והק.ג.ב. אסר את ואלנברג והיגלוה לרוסיה. על פי הודעת גרומיקו, ואלנברג נפטר בכלא סובייטי במוסקוה, בגיל 35. על פי אותה הדעה הוא מת מהתקף לב ב-17.7.1947.

עתה, כידוע חודשו החיפושים אחרי ואלנברג, אבל לפי שעה ללא תוצאות.

שני יהודים בארה"ב

יהודים בבולי ארה"ב אינם נדירים במיוחד, שכן מדי פעם אנו זוכים לפרט בולאי עם שם יהודי, אפילו רב (!)

שני בולי יהודים שצפויים הקיץ בארה"ב, הוקדשו לד"ר תיאודור פון קארמאן, אבי מחקר הסילון המודרי בארה"ב ודורוטי פארקר, סופרת, בת לאב יהודי. (המשך בעמ' 17)

דינה שור בסדרת בדרנים חדשה

מספר בדרנים - זמרים, רקדנים, שחקני קולנוע, נגנים ואמני במה בכלל, שהופיעו השנה בבולי דואר, גדול בהרבה ממספר השחקנים שהופיעו בשנה כלשהי. השנה היה פשוט מישחו שהיה לו ענין ליוזם בולים כאלה ולא רק במנות צנועות של ציין וכבוד לאמן זה או אחר, כפי שזה היה בעבר.

סוכני הבולים במדינות השונות יזמו מבצעים מיוחדים, כמו "הצדעה לאמני בלוז", או "שנת אלביס פרסלי", מרלין מונרו, מדונה, ג'ון לנון ועוד ועוד אמנים שצויינו בבולי דואר, לעתים יותר מפעם אחת.

כשמדובר באמני במה ובידור, יש כמובן לא מעט יהודים ביניהם וזה בוודאי מעניין את אספנינו באופן מיוחד.

באחרונה הזכרנו סדרת בדרנים בבולי גרנאדה, ביניהם דני קיי, ג'ק בני ועוד כמה יהודים וכבר קיבלנו מידע חדש מדואר גרנאדינס - טריטוריה נפרדת של גרנאדה, שגם שם הופיעה זה עתה סידרת בדרנים, ביניהם הזמרת דינה שור (יהודיה) והאחיות אנדריו (לא יהודיות), הידועות במיוחד בשיר "ביי מיר ביסט דו שיין", מופיעות יחד עם גיימס קגני (יהודי), אן שרידאן, ג'רי קולונה, ספייק גיונס, אדגר ברגן (אביה של קנדיס ברגן) ובובתו צ'רלי מקיארתי, בינג קרוסבי.

האחיות אנדריו (לברנה, מקסי ופטי) נולדו במינסוטה שבארה"ב ונחשבות עד היום לקבוצה שזכתה לתפוצת התקליטים הגדולה ביותר (60,000,000 תקליטים) בתור טריו (!) הפופולריות שלהן היתה בשיאה בשנות ה-30 ו-40 ואף גלשה לשנות ה-50, אבל השפעתן היתה ענקית בעולם המוסיקה הקלה. הן הביאו מזמרתן לחיילים במשלטים, בקווי המלחמה ובזירות הקרב ונחשבות למניחות היסוד לשירת "הבוגי ווגי".

דעה שור החלה את הקריירה שלה ברדיו ומהר מאוד עברה לטלוויזיה, שם קצרה הצלחות גדולות בשירתה השקטה והרומנטית. השתתפה בסרטים והופיעה יחד עם דני קיי ב"הנח לנשק". בשנות ה-53-63 ו-1970-1980 היו לה תכניות טלוויזיה מאוד מקובלות בשם "המקום של דינה" שהפך אותה מאוחר יותר ל"דינה".

גיימס קגני, יהודי אף הוא, היה עד שנותיו המאוחרות אחד מכוכבי הוליווד המפורסמים ביותר. אן שרידאן נחשבה לאחת הכוכבות היפות

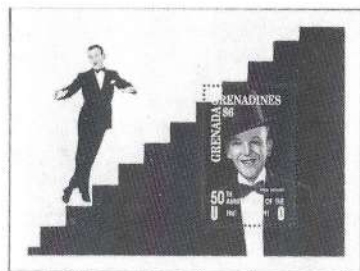
בהוליווד; ג'רי קולונה ליצן שהופיע רבות לצידו של בוב הופ; ספייק גיונס, זמר ש"קלקל" את רוב שיריו בהומור רב; אדגר ברגן, הונטרילוקיסט, עם בובתו צ'ארלי מק-קארתי, האינטלקט שבחבורה, ובינג קרוסבי, הזמר בעל קול הקטיפה משנות ה-40. כולם משלימים את סדרת הבולים בה הופיעו האחיות אנדריו דינה שור.

4 גליוניות

לסידרת בולי גרנאדה וגרנאדינס, עם אמנים ובדרנים, נוספו 4 גליוניות-זיכרון - 2 לכל סידרה. בגרנאדה הופיעה אנה מיי וונג - זמרת ושחקנית קולנוע ממוצא סיני והבדרן הידוע מכולם - בוב הופ.

בגרנאדה גרנאדינס, הופיעו מרלין מונרו ופרד אסטיר.

מאת לוסיאן מיליס

כנראה הראשונה מארץ זו. (צילום מס' 2)
קיום פריטים מן התקופה הקלאסית (עד 1920)
או הפוסט קלאסית (1921-1940), יחד עם תכנית
בניה היטב, הוא תנאי הכרחי לקבלת ציון גבוה
בתערוכות.

עם ריבוי בולי הדואר בנושאים שונים, ניתנת
אפשרות לאספנים לבנות גלויות מירב בעלות
תאום מקסימפילי. גם הפריטים מתקופת
המעבר (1941-1960) נעשו היום לנדירים
ומבוקשים. (צילום מס' 3)

בהיעדר ארגון ותקנון, אפשר למצוא
טרמינולוגיה שונה בין אספני שנות השלושים
והארבעים: היו שדרשו בעד, ANALOGOFILIA
והאחרים ANALOGICAL CARD ושתמשו
במונח MAXIMAFILIA, MAXIMUM CARD.

גלויית מירב - CARTE MAXIMUM - מופיעה
לראשונה בשנת 1932, בצרפת, במאמר
שפורסם ב-"LE LIBRE EXCHANGE" ע"י
אספן גלויות מצוירות. מונח זה יתקבל מאוחר
יותר ע"י האספנים, כמבטא היטב את כל
הדרישות לתאום בין שלושת המרכיבים: בול,
גלויה וחזותמת.

למשתתפים בתערוכת "EUROMAX 74" שנערכה
בבוקרסט, עם יותר מ-800 מסגרות, ניתנה
אפשרות לראות גלויית מירב פורטוגלית משנת
1894, בתצוגה שזכתה לראשונה בפרס הגדול.
שלושת מרכיביה הם: בול וכליל לכבוד אנריקה
הספן, חתומים ביום ההופעה, 4.3.1894, בעיר
PORTO בה נולד. חבר השופטים הסכים פה אחד
שזהו הפריט הקדום ביותר הידוע בענף
המקסימפיליה. מאמר נרחב המתאר גלויית מירב
זו, הופיע בביטאון האגודה הפורטוגלית מדצמבר
1988 והשנה הוזכרה מחדש ב-THEMAX NEWS,
ידיעון איטלקי בעריכתו של פרופ' C. GHIZZI.

מקסימפיליה נולדה בסוף המאה ה-19, מתוך רצון
לקשר בין איסוף גלויות מצוירות לאיסוף בולים.
גלויות המתארות פירמידות, סמלי ערים, ראשי
מדינות וכיו"ב בצד התמונה והפריטים מוכרים
כ-"T.C.V." ("T.C.V. = TIMBRE - COTE - VUE = הבול בצד
התמונה) כפי שסומן ע"י שולחיהן, לידיעת רשויות
הדואר.

יש לציין שברוב המקרים לא מתקיים התאום בין
נושא הבול לבין הגלויה המצוירת (תצלום מס' 1,
מקום החתמה תואם, 1910).

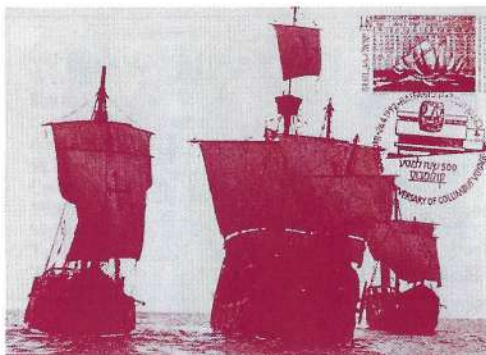
מתוך מחקרים שנעשו בעזרתם של בכירי
האספנים, ידועות היום גלויות מירב "ראשונות":
יוון (1896), איטליה (1900), דנמרק (1900), רומניה
(1901), צרפת (1903), אוסטריה (1908), גלויית מירב
מרוסיה, חתומה במוסקה ב-9.09.1909, עם בול
בערך 4 ק' (MI-67), נמצאת באוסף ישראלי והיא

שני יהודים בארה"ב (המשך)

על פי ההלכה דורטי פארקר איננה יהודיה, אבל אצו מניחים שאספני יודאיקה יתחשבו באביה היחודי (האם סקוטית) ויצרפנה לאוסף יודאיקה.

דורטי פארקר, סופרת ומבקרת, היתה עתונאית במלחמת האזרחים בספרד ופעילה בתנועת מרטין לוטר קינג, היא נולדה ב-1892 ונפטרה ב-1967. רוב הונה השאירה לתנועתו של מרטין לוטר קינג. ד"ר תיאודור פון קארמאן (1881-1963), הוא יהודי יליד הונגריה ובעל שם במדע האירודינמיקה. חי ופעל בארה"ב משנת 1936. אחרי מלחמת העולם השנייה היה פעיל בנאט"ו, הוא בעל אות הצטיינות במדע שהוענק לו ע"י הנשיא קנדי.

עם סיום המלחמה וההתעוררות בבולאות העולמית, נוצרו התנאים לביסוס המקסימפיליה כעץ. בינואר 1945 נוסדה האגודה הצרפתית, המונה כיום מעל 2500 חברים ושנתיים מאוחר יותר נערך הקונגרס הבינלאומי הראשון בעיר DIJON שבצרפת.

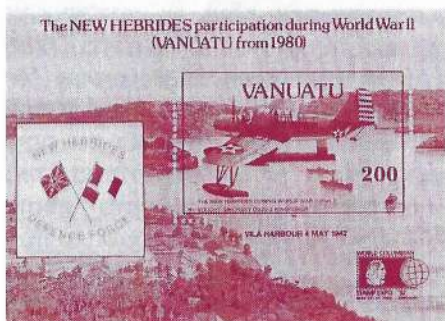
ניסיון ראשון לעריכת תקנון ברור לכול, נעשה ב-1963, אך רק ב-1974, בבוקרשט, הוצג המסמך שצי שובא לאישור בקונגרס פ"פ במרדיר ב-1975.

התפתחות המקסימפיליה היא מהירה ומפתיעה. אגודות מתמחות מתחילות לפעול באיטליה (600 חברים), פורטוגל (1500), ארה"ב (400), רומניה (3000), ספרד (400), שווייץ, בלגיה, בולגריה. פעילות מקסימפילית קיימת בעשור האחרון בהודו, אוסטרליה, נירזילנד וברזיל.

בשנים האחרונות נוצר קשר בין מספר אספנים מישראל לבין אגודות מספרד, פורטוגל ואיטליה. שיתוף הפעולה איפשר יצירת גלויות מירב עם הבול לכבוד שנת מוצרט, הכנרת, כלנית ולאחרונה עם "500 שנה למסע קולומבוס". (צילום מס' 4) M. THENARD מצרפת, יו"ר הועדה למקסימפיליה בפ"פ, בישיבתה מ-3.5.1992 בגרנדה, הדגיש תנאי חשוב להמשך התפתחותו ועצמאותו של הענף: עשיית גלויות מירב רק על-פי העקרונות שנקבעו בתקנון הבינלאומי.

ביבליוגרפיה:

1. Boletim Nr. 47 (A.P.M.), Lisbon 1988
2. Maximofilia, by M. Monterrey, Spain 1989
3. The Maximaphily of Macao, by J.A. Duarte Martins 1984

גלויות זכרון שהופיעה בהונג-קונג הוקדשה למסעות קולומבוס, וזאת בהקשר עם תערוכת הבולים העולמית שנעלה בשיקגו "קולומביה '92".

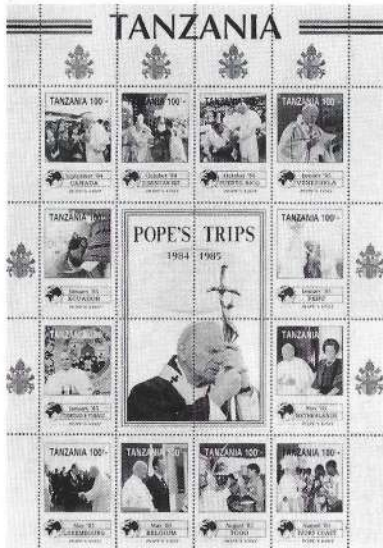
תערוכת "קולומביה '92" מוזכרת בדפית זכרון של ואנואטו (ההברידיים החדשים לשעבר). העילה המקורית לדפית זו היתה מלחמת העולם השנייה.

התאחדות בולאי ישראל

ת.ד. 2896

תל-אביב

גויאנה בראש המהדורות הגדולות

אחריה מופיעה גרנדע עם 245 בולים ו-53 גליוניות. גרנדע ומאלאגאש הנפיקו את מספר הגליוניות הרב ביותר (53):

21 מדינות מחזיקות עדיין במספרים שבין 419 ל-100 (קובה ובריטניה).

גויאנה צועדת בראש גם מבחינת הבולים היקרים ביותר, שכן בוליה מסתכמים בשנת 1990 ב-264.19 דולר (נקוב, דולר אמריקני). השנייה היא גרנדע עם 248.9 דולר ורק טוגו, במקום ה-11 מופיעה עם 103.09 דולר.

במחקר יש עוד טבלה מעניינת המשווה את מספר הבולים שהופיעו ב-9 השנים שבין 1982

עברו הזמנים שמשרדי דואר הנפיקו בולים להנצחת השליט, או יובלות לאומיים במנות לא מסחריות ביותר. שנות ה-90 מצביעות על מגמה מדאיגה של הנפקות ובהיקף שלא ידענו כמוהו. הקטלוגים למיניהם מביאים כמובן במרוכז את כל ההנפקות של המדינות אבל מעטים, בוודאי, עושים השוואות בין מדינה למדינה, זו או אחרת. כאשר מישוה טורח ועושה מעט מתקבלת תמונה מדאיגה, או לסירוגין משמחת. (לפי שעה איננו מכירים כאלה שריבוי ההנפקות עושה להם יום טוב).

המספרים מצביעים על כמות הבולים השנתית של כל מדינה, מספר הנפקות, מספר גליוניות זיכרון וכמובן סה"כ הנומינאל של כל ההנפקות במדינה מסוימת ובשנה מסוימת.

ה"מישל רונדשאו" הגרמני עשה מלאכה גדולה בענף זה וחזר על כך גם העיתון האמריקני "לינס" ועתה נציג גם אנחנו מעט מספרים מתוך הסטטיסטיקה שנעשתה.

נכון, יש עדיין מדינות שמשום מה ריבוי בולים אינו "בראש שלהם". יש כאלה שהם "במקום טוב באמצע", בהשוואה למדינות אחרות, כמו למשל ישראל, שבשנת 1990, זו השנה שנעשו הסיכומים, הנפיקה 29 בולים, כאשר יש מדינה הצועדת בראש הרשימה עם לא-פחות מ-419 בולים!!! ישראל נמצאת במקום ה-117. יש לזכור שלצורך ההשוואות מופיעות ברשימה כ-250 מדינות וטריטוריות שמנפיקות בולי דואר, שכמעט כולן נלקחו בחשבון החישובים, פרט לכמה בודדות שמשום מה לא נרשמו, אולי בשל היעדר נתונים.

אכן בראש הרשימה צועדת גויאנה עם 419 בולים, בתוך זה 37 גליוניות, בחישוב קטלוגי 886 דולר!

Country	Total of units	Stamps total	Souvenir sheets total	Catalog valuation (\$)
Guyana	419	382	37	886
Grenada	245	192	53	609
(with related areas)				
Antigua & Barbuda	213	180	33	542
(including Barbuda stamps)				
Sierra Leone	213	184	29	649
St. Vincent	185	147	38	419
(with related areas)				
Tanzania	163	136	27	316
Bhutan	156	83	73	577
Vietnam	155	143	12	187
Malagasy Republic	138	85	53	892
Gambia	137	117	20	308
Japan	131	122	9	194
Hungary	119	108	11	651
Maldives	117	91	26	315
Soviet Union	116	111	5	91
Great Britain	112	112	—	115
(with related areas)				
South Africa	108	101	7	45
(with related areas)				
Cambodia	104	94	10	272
Saudi Arabia	104	104	—	517
Uganda	104	85	19	269
Central African Rep.	103	52	51	1,221
Cuba	100	94	6	818

היקרים ביותר במטבע אמריקני

Most expensive face value of 1990 in \$	
Guyana	264.19
Grenada and Grenadines	248.90
Sierra Leone	219.91
Central African Republic	198.31
Antigua and Barbuda	193.18
St. Vincent and Grenadines	170.66
Comoros	162.03
Bhutan	154.64
Malagasy (Madagascar)	108.85
Tanzania	105.46
Togo	103.09

יסל להיות שהבדיחות על הסינים הרבים והישראלים המעטים, כמו "באיזה מלון אנחנו מתאכסנים", אכן יש בהן משהו שעשוי להיות משמעותי במאזן המסחרי של ענפי כלכלה בישראל.

בתחום שלנו, אנו מתבשרים שמספר הסינים הפתים אל השרות הבולאי בעניין בולי ישראל, הולך וגדל מיום ליום, עד כדי כך שהשרות הבולאי מבקש לקבל מתורגמן סיני, או ישראלי הידוע סינית. שכן המדובר בזרם מכתבים בלתי פוסק.

לא צריך דימיון רב כדי להכפיל את מספר מנויי השרות הבולאי שלנו, כי די לנו מנוי בודד בכל ישוב סיני שלישי, למשל...

בכל אופן, מעניינת מאוד ההתעניינות הסינית בבולי ישראל וכל זאת בתקופה הקצרה של יחסים בין שתי המדינות.

בין הפניות הסיניות לישראל, יש גם קוריוזים כמו, למשל, מכתב כתוב בעברית (על פי מילון) "האהבה ללוקס בולי ישראל"...

סניי אחד כותב שהוא עובד במכון ההיסטוריה
עולמית וחוקר לימודי יהדות וישראל. הוא מוסר
את כתובתו בסין ומבקש קשרי-דואר עם הרבה
ישראלים, "רבים ככל האפשר", ו"בבקשה למסור
דרישת שלום לחברים בישראל" מסיים בעל
המכתב.

אכן, תמיד ראינו בבולי דואר גשר ליחסי עמים, שלא לדבר על בולים כשגיררים ברחבי העולם... (כתובות אספנים מסין, ראה במדור "מעוניינים בחליפין").

ישראל במקום ראשון באסיה

אין ספק שזכייה במקום ראשון של הבית האסיאני במסגרת השלב הראשון בתחרות בולים עולמית לשנת 1992, היא משמחת ומעודדת. אילו הזכייה היתה גם מגדילה את מספר המנויים בשרות הבולאי, כי אז היתה השמחה כפולה ומכופלת. בכל אופן, המדובר בתחרות מכובדת ורצינית שאורגנה על-ידי כתב העת הצרפתי "טימברלוז" - "עיתון בולאי מהודר ורב-תפוצה. לפי המשאל שנערך בעיתון זה השתתפו 5,422 קוראים וקבעו שבולי ישראל הם היפים ביותר בין בולי מדינות אסיה. צפוי משאל נוסף של תחרות עולמית.

ל-1990, בכל מדינות העולם. במקרה זה היתה שנת 1984 בשיא עם 10.126 בולים, שהסתכמו בערך נקוב של 6,409.37 דולר ואילו בשנת 1990 הופיעו 9,889 בולים שהסתכמו ב-5,984.83 דולר.

מוצגות כאן 3 טבלאות: 1 - מראה 21 מדינות שהנפיקו 100 ויותר בולים בשנת 1990; 2 - 11 המדינות היקרות ביותר; 3 - סה"כ בולים בשנים שבין 1982-1990.

Year	Annual total of new Issues			
	Total of units	Stamps	Souvenir sheets	Face value (\$)
1982	8,679	7,793	886	5,182.86
1983	8,655	7,830	825	5,146.61
1984	10,126	9,254	908	6,409.37
1985	10,056	9,141	915	6,571.11
1986	9,509	8,716	793	5,818.72
1987	9,107	8,344	763	4,430.87
1988	9,512	8,668	844	4,446.81
1989	9,718	8,654	1,064	6,207.00
1990	9,889	8,776	1,113	5,984.83

300th ANNIVERSARY OF THE DESTRUCTION OF PORT ROYAL BY EARTHQUAKE

גימיקה, הנושא: רעידת אדמה

הכל לברצלונה

קשה לעקוב אחרי כל הנפקה לכבוד "אולימפיאדת ברצלונה" שכן כל יום, מביא עמו בול נוסף לשורת הבולים שכבר הופיעו לכבוד האולימפיאדה בספרד. מספר הבולים לכבוד אולימפיאדת ברצלונה יגיע, בודאי, למאות. אם נזכיר כאן רק את המנה האחרונה, המרוכזת של 10 מדינות, טריטוריות בריטיות לשעבר, שהדיעו על הנפקה משותפת של 8 בולים ו-2 גליוניות זכרון כ"א, הרי שיש לנו כבר 100 בולים. יש מדינות שבאותה הזדמנות מוציאות שתי הנפקות אולימפיות-אחת לברצלונה ואחרת למשחקי החורף באלברטוויל - כמות עצומה של בולים. כמה מן המדינות הנפיקו 10 בולים ו-2 גליוניות והיד עוד נטויה.

מעטפת ברכה מיוחדת מטעם רשות הדואר ל"ברצלונה '92".

איי סט. קיטס

באיי סט. קיטס הופיעה סידרת בולים במלאות 50 שנה לצלב האדום באיים. בבולים דיוקנו של מייסד הצלב האדום - הנרי דונט.

לזכר אניות שנטרפו

באיי קריסמאס שבאוקיאנוס ההודי, הופיעו ארבעה בולי זיכרון לציון שתי אניות מלחמת העולם השנייה: ה"אידסוורלד" ו"ניסה מאורי". שתיהן נפגעו ושקעו בשנת 1942 - הראשונה ב-21 בינואר והשנייה ב-17 בנובמבר.

TEL-AVIV STAMP Co.

YACOV TSACHOR

בולי תל-אביב
מכירות פומביות

MAIL AUCTION Of
HOLYLAND, JUDAIC AND ISRAEL
PHILATELIA

Illustrated Catalogue Free Upon Request
POSTAL ADDRESS: P.O. BOX 16218,

TEL-AVIV, ISRAEL

TELEPHONE: 03-226294
(EVENINGS ISRAEL TIME)

FAX: 03-5245088

קטלוג חותמות אירוע - חלק ב'

קטלוג חדש וראשון מסוגו, פרי עטם של י. נכטיגל וב. פיקסלר, שהוקדש לחותמות אירוע, יופיע עוד השנה.

הקטלוג, חלק ב' לקטלוג חותמות הראשון שהופיע לפני כשנתיים, הוקדש לחותמות אירוע עם דגש על נושאים בולטים. הוא יופיע בשתי שפות-עברית ואנגלית, 180 עמ' בטקסט ואיורים. זהו מחקר רב שנים, שיופיע בהוצאה רשמית של השרות הבולאי. סקירה ופרטים נביא מאוחר יותר.

בריאת העולם בפלאו

גיליון חגיגי בן 24 בולים בני 29 סנט כל אחד הופיע זה עתה במדינת האיית הננסית פלאו שבאוקיאנוס השקט. גיליון הבולים הוקדש לוועידת איכות הסביבה שהתקיימה הקיץ ברי-דה-געיירו וציורי הבולים מבוססים על ששת ימי הבריאה, על-פי התנ"ך.

כל שנברא בשבעת הימים מצא ביטוי ב-24 הבולים כשלכל יום הוקדשה רביעיה של 4 בולים. הציורים לעיתים סמליים פרט לתמונות כמו העוף והדגה, אדם וחווה ועוד כאלה, שהומחשו בצורה ברורה בבולים אלה (אומנם אדם וחווה הם כהי-עור, כילידי פלאו ...)

בכל רביעייה פסוק אופייני ליום הבריאה כפי שמופיע בספר בראשית. בראש הגיליון כתוב: "בראשית - בריאת העולם".

הבולים צוירו בידי ניל ולדמן (יהודי אמריקאי) שבעבר צייר גיליון דומה שהוקדש לתיבת נוח. מטרת הבולים להסב תשומת לב אקולוגית לבעיות שהוועידה בבראזיל עסקה בהן במפגש בין-לאומי של מדענים, דיפלומטים ואקולוגים.

עד למלחמת העולם הראשונה היו בולי ההכנסה הפיסקאליים מאד פופולריים באספנות, והיוו חלק בלתי נפרד מתחביב הבולאות. רוב הקטלוגים הבין-לאומיים הביאו גם את בולי ההכנסה מכל הארצות כחלק מהקטלוג הכללי. מאוחר יותר עבר הדגש לאיסוף בולי דאר ועד לאחרונה היו רבים שלא ראו בבולי ההכנסה ענף לגיטימי של הבולאות. ה-F.I.P. הכירה לראשונה השנה בתחום זה כזכאי להכרה, ובעתירות "גרנד" 92 אורגן לראשונה אגף תחרותי רשמי לבולי הכנסה (היו 16 אוספים, 4 זכו במדליות זהב).

מנכ"ל התאחדות בולאי ישראל, טיבי יניב, מסר שהוקמה ועדה מקצועית מתאימה במסגרת הפדרציה הבין-לאומית. הוועדה כבר פירסמה גרסה ראשונה של כללי שיפוט. אספנים של בולי הכנסה בישראל יכולים לקבל עותק הכללים ממשרד ההתאחדות. מחפשים מועמד מתאים לארגון חוג אספני בולי הכנסה וקק"ל בישראל שיוכל מאוחר יותר גם לייצג את ישראל ב-F.I.P.

השתלמות מורים לבולאות

כ-20 מורות ומורים ממקומות שונים בארץ, לרבות מבתי ספר דתיים, כולל חינוך מיוחד ומחוננים השתתפו בסמינר מיוחד שנערך ע"י התאחדות בולאי ישראל והשרות הבולאי.

הסמינר התקיים במשך 3 ימים, כאשר יומיים הוקדשו ללימוד יסודות הבולאות והיום השלישי הוקדש לשימוש בבולים כאמצעי עזר חינוכי בכתה. בין המרצים - ד"ר א. ליבן שדבר על מהפכת הדואר ותחילת תולדות הבולאות. פרופ' ע. אילן - פריטים בולאיים, סוגי אוספים וכללי אירגון של אוסף תימטי. רון ברגר, ניר ויינרמן, בני מנטין וטיבי יניב, העבירו תירגול מעשי בסמינר. עו"ד אלי וובר, יו"ר ההתאחדות סיכם את ימי העיון בשיחה על חוויות בתחביב. המשתתפים גילו עניין מיוחד בהשתלמות ואף כתבו דברי הערכה על המפעל.

הפעולה נעשתה ביוזמת השרות הבולאי באולם ההדרכה המרשים בפר. מטעם השרות הבולאי ריכזה את הפעולה בהצלחה רבה, הגב' שוש כהן.

קולומבוס בטובאלו

באי טובאלו - באיים הפולינזיים באוקינוס השקט, הופיעה סדרת בולים למלאת 500 שנה למסעות קולומבוס. הופיעו ארבעה בולים עם קולומבוס ובני האיים, לרבות אינדיאנים של אמריקה.

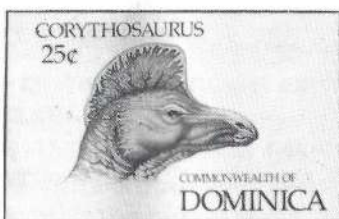
עשרות דינוזאורים

עשר מדינות - מושבות בריטיות לשעבר - הודיעו זה עתה על הנפקת עשרות בולי דינוזאורים במבצע משותף. כל אחת מעשר המדינות תנפיק מספר רב של בולים וגליונות זיכרון (סיירה ליאונה, למשל, תנפיק גיליון בן 20 בולי דינוזאורים ושאר המדינות הוציאו סדרות של 8 בולים וגליונות זיכרון).

בולי מלדיב ומאלאוי צוירו בידי הצייר הישראלי דורון בן-עמי.

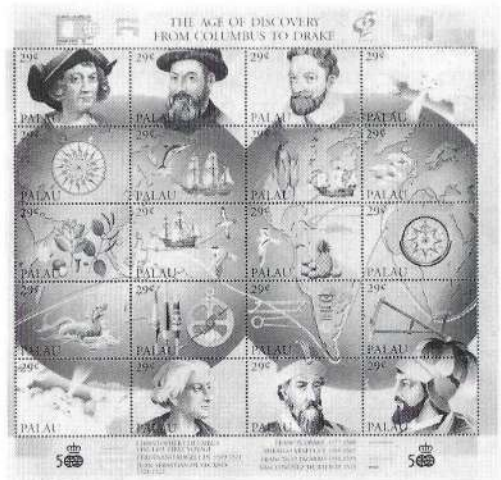
ואלה מדינות הדינוזאורים: דומיניקה, גמביה, גאנה, ליסוטו, אוגנדה, גויאנה, מאלאווי, מלדיב, סיירה ליאונה ואנטיגואה-ברבודה.

לוח ההנפקות בטובאלו כולל עד סוף השנה עוד 4 הנפקות: ביולי - סדרת דגים - 21 בולים; ברצלונה 92 - 4 בולים ו-1 גליונות זיכרון; בספטמבר - קורלים (1); בנובמבר - קריסמס 92 - כנסיות.

סדרת הדגים הגדולה היא שנייה בבולים מן המניין של טובאלו והיא תופיע במהדורה של 50 אלף בולים בלבד. לכאורה, זו מהדורה קטנה שכן אילו היתה, למשל, מהדורה כזאת בישראל, היה בוודאי סיכוי שהבולים יהיו יקרים ונדירים. לא כן באיים השונים שהשימוש שם בבולי דואר הוא זעום ביותר ועיקר המהדורה מופצת בקרב האספנים.

50 אלף בולים. אף על פי שהמהדורה נשמעת כקטנה, אין לה סיכויים במקרה זה להיות נדירה.

גליון מרשים בן 20 בולים הופיע זה עתה בפלאו במלאות 500 לגילוי אמריקה ע"י קולומבוס.

מעונינים בחליפין EXCHANGE WANTED

YUWEIDONG
17 YONG FU ROAD
CENTER OF JUDAIC & ISRAELI STUDIES
SHANGHAI 20 00 31, P.R. CHINA

YOUNG BIE YUNG
No 126/4 AN LAN ROAD.
(200011) SHANGHAI, R.P. CHINA

CELSO VALENTIN
CASILLA 84
ANTOFAGASTA, CHILE

BRAUN GILBERT
RUE de LINVASION No 20
B - 4837 BAELEN
MEMBACH
PROVINCE de LIEGE, BELGIQUE

SEBASTIAN C. SALVATIERRA
AV. SAENZ 717 30 A
CP. 1437 BUENOS AIRES, ARGENTINA

בעמותה לתולדות הדואר

עיקר פעולותיה של העמותה לתולדות הדואר (300 חבר) מתרכז בעידוד ותמיכה במחקרים על תולדות הדואר בא"י, ארגון מפגשים בנושאים אלה, דרך איסופם ותצוגתם, פרסום מחקרים ולתגובות חברים בביטאון H.L.P.H (מופיע זו השנה ה-13).

העמותה עוסקת גם בהוצאה לאור של מחקרים בתולדות הדואר בא"י. עד כה הופיעו:

- Jerusalem Postal Services during the Siege of 1948
- Forerunners to the Forerunners
- The Postal History of the Transition Period in ISRAEL, 1948, Volume III

דמי חבר לשנה, כולל ביטאון העמותה - 17.5 דולר. מידע נוסף ורכישת ספרים - אצל יו"ר העמותה, ד"ר צבי שמעוני, ת.ד. 10175, ירושלים 91101, טל. 02-711719.

פתיחת הספרייה

הספרייה המרכזית של התאחדות בולאי ישראל, ברח' פינסקר 2 (במשרדי ההתאחדות) תיפתח רשמית ביום ג', 1.9.92.

שעות הפתיחה:

בימי ג' ו-ה' 19.00-15.00 ובימי ו' 13.00-09.00.

הכתבים למערכת

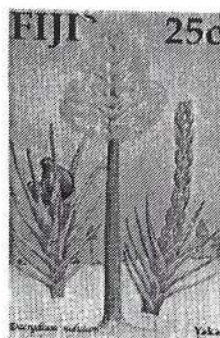
לד"ר ישראל טייכנר, ירושלים - אנו מפנים תשומת לבך לכתב העת "תולדות הדואר בארץ הקודש" בהוצאת האגודה לתולדות הדואר, ירושלים, מתוך הנחה שיש אצלם מאמר עם תעריפי דואר בא"י, פני שאתה מבקש.

יתכן שיש בידי אספנים בארץ רשימות כנ"ל, נפנה תשומת ליבם של קוראים, בתקווה שיפנו אליך לפי הכתובת:

ד"ר ישראל טייכנר, רח' לייב יפה 9, ירושלים.

★★★

הדולר של פיג'י הוא כ-3/4 דולר אמריקאי. לצערנו קשה לדייק בשערי המטבעות הלא נפוצים, בין השאר, בשל האינפלציה. בבנקים אדיבים אפשר לפעמים להשיג גם את שערי המטבעות של מדינות רחוקות. הסיידרה האחרונה של פיג'י הוקדשה לפירות מקומיים והיא בת 3.15 דולר, שהם כ-2 דולר אמריקאים.

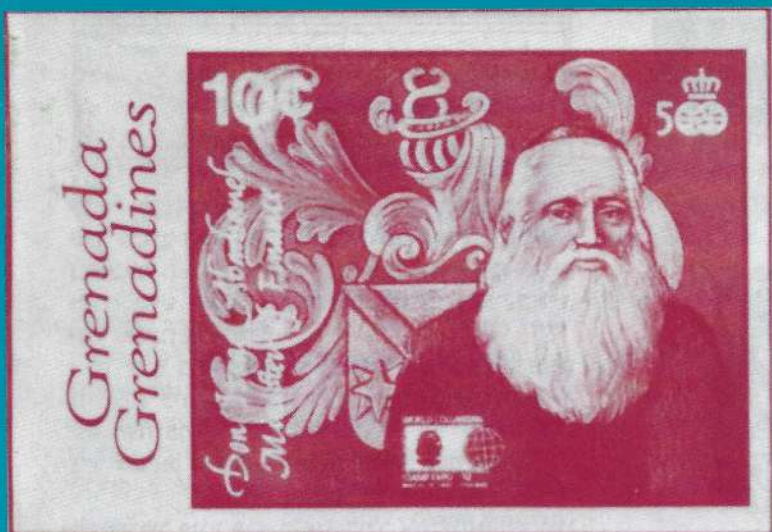

סיידרה בת 100 ד'

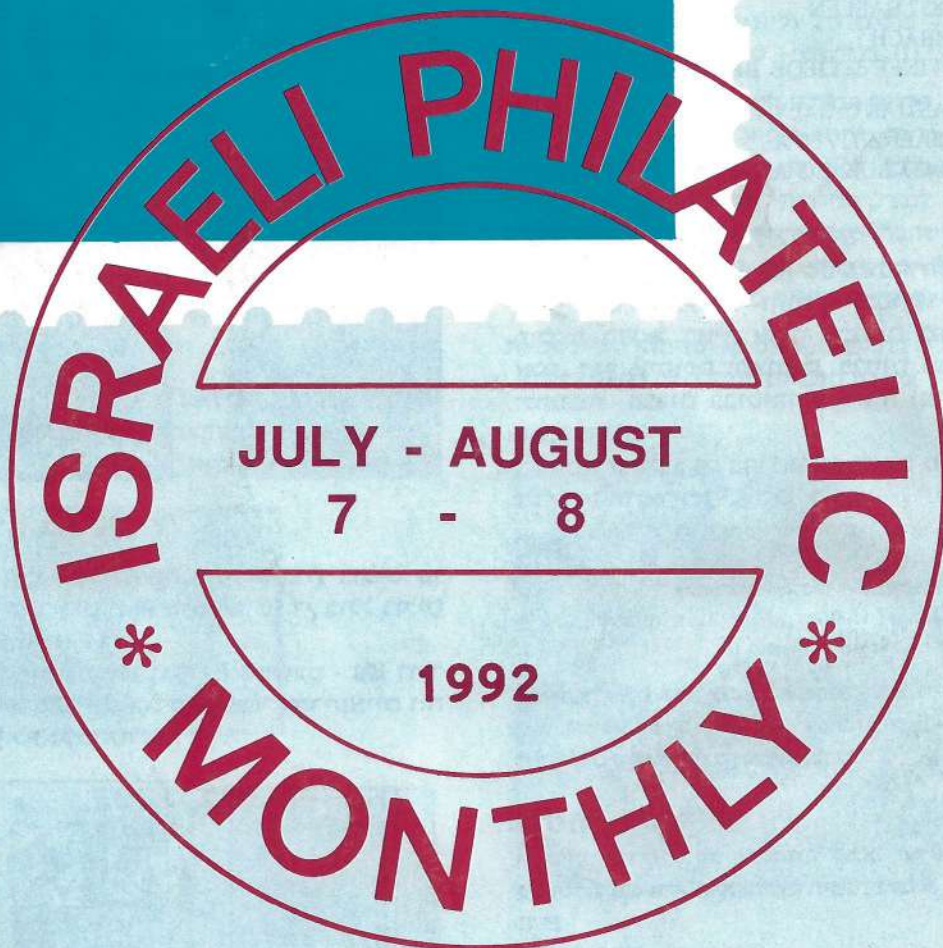
בהונג-קונג הופיעה זה עתה סידרת בולים מן המניין בעריכים מ-10 סנט ועד 50 ד', כולל בולים בני 2, 5, 10, ו-20 ד'.

בסה"כ יותר מ-100 דולר (!) להרגיענו - 100 דולר של הונג-קונג הם בערך 13 דולר אמריקאיים וזה כמובן, לא כל כך נורא ...

דון יצחק אברבנל בגרנדה לרגל שנת גילוי אמריקה

הירחון הישראלי לבולאות